

Az Energiaklub Szakpolitikai Intézet Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervének (HET) a tervezett reformok és beruházásokra vonatkozó módosítási javaslatok leírását tartalmazó tervezetéhez az alábbi véleményt fűzi:

A HET-ben eredetileg tervezett tevékenységek, feladatok megvalósításának jelentős késedelmé miatt sajnálatos módon jelentős veszteségeket szenved el a RePower fejezet. A fosszilis kivezetésével összefüggő, valamint az energiaellátás importfüggőségét csökkentését hivatott intézkedésekről szóló fejezet tartalma sajnos szinte teljes egészében törlésre került, veszélyeztetve a célok megvalósulását. Hasonlóan súlyos veszteségeket szenvedtek el az egyéb, energetikával összefüggésbe hozható (C, F) is, valamint a vízgazdálkodási komponens (D) is.

Érthetetlennek tartjuk, hogy a RePower fejezetből több, nulla költségű reformot indoklás nélkül törölnének, míg mások megmaradtak. Egyes reformok törlését indokolhatja, hogy azok már megvalósultak, de a törlés okát illetően nem közöl magyarázatot, miközben más megmaradó fejezetek (pl. "A megújuló hidrogén jogi kereteinek biztosítása") relevanciája mára bizonytalanná vált.

Kifejezetten fájó, hogy a beruházások közül „A lakóépületek energiahatékonyságának javítására és az energiaszegénység kezelésére szolgáló pénzügyi eszköz létrehozása” célra, a korábban tervezett 228 helyett annak alig tizede, 28,25 Mrd Ft-ot jutna. Ugyancsak súlyosnak tartjuk a „Geotermia hasznosítás” téma kb. 150 Mrd-os veszteségét a teljes törléssel.

A C komponens (felzárkózó települések) fejezetben a Beruházás 2 (Megújuló energiatermelés és felhasználás a leghátrányosabb helyzetű településeken) feladat keretében tervezett kis teljesítményű naperőművek telepítése nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket és nem járult hozzá érdemben sem a kistelepülések felzárkózásához, sem az energiaszegénység csökkenéséhez, ezért javasoljuk azt máshová átcsoportosítani, például olyan módon, hogy a Beruházás 1-be tervezett energetikai felújításokkal integráltan, a körülményektől függően történjen meg HMKE-k telepítése.

A D komponens (Vízgazdálkodás) témakör is gyakorlatilag törlésre kerülne, mindössze 0,136 Mrd Ft maradna a tervezett 14-ből szemléletformálásra. A megadott indikátort (30 000 elérés) érdemes lenne érdemi tartalommal feltölteni és jelentősen növelni.

Az F komponens hatására tervezett ÜHG kibocsátáscsökkentés a NEKT célszámai változást követve növekszik. (6.2: "összességében évente mintegy 49.720" helyett "legalább 65 ezer tonnával (vagyis az országos kibocsátás 0,1%-ával) csökkentik a komponensben tervezett beruházások (közvetlen hatás a PV telepítés, fűtőkorszerűsítés, elektromobilitás révén)." Az azonban nem világos, hogy ez hogyan

fog megtörténni, miután a módosítás jelentősen csökkenni javasolja a költségeket és a beruházási célszámokat (pl. 175 MW helyett 67-85 MW új megújuló HMKE kapacitás). Később (6.2 d) már azt írja, hogy az új megújuló HMKE-k 49.720 helyett 23-39 ezer tonnával csökkenthetik a kibocsátást, majd újabb, az eddigieknek ellentmond számokat ismertet (6.6): *"1) a lakossági napelemek elterjesztését támogató beruházás eredményeként mintegy 175 helyett 110 MW-tal fog bővülni a megújuló energiatermelői kapacitás, ami ösztönzi a villamosenergia-termelés dekarbonizációját; 2) a megújuló alapú áramtermelési kapacitás ily módon történő növelése évente mintegy 38-40 ezer tonna ÜHG kibocsátás csökkenést eredményez"*, azaz ezek szerint nem 67-85 MW-tal növekedne a PV HMKE kapacitás, és 23-39 ezer helyett 38-40 ezer tonna CO₂ kibocsátás-csökkentés keletkezne ilyen módon - miközben továbbra sem világos, hogy a 6.2-nél "legalább 65 ezer" tonnához szükséges további több tízezer tonnányi megtakarításnak mi lenne a forrása.

Az „Elektromos jármű beszerzés támogatása vállalkozásoknál” feladat új elem a fejezetben, sajnos nem teljesen érthető, hogy miért itt van, és miért nem a fenttartható zöld közlekedést ismertető E komponensnél (bár az ide kötött országspecifikus ajánlások valóban említik a közlekedési kibocsátások csökkentését). Az sem világos, hogy miért törölték a középületek energetikai felújítását, (ennek a helyére került be az elektromos járművek beszerzése), miközben az összeg csaknem a duplájára növekedett (21,96 helyett 40 milliárd forint).

Összességében sajnálatos módon csökken a napelemes rendszerrel ellátott és/vagy fűtéskorszerűsítésben részesített háztartások száma (30.974 helyett 20.513 háztartás), csökken az átvitelrendszer-üzemeltető és az elosztórendszer-üzemeltetők klasszikus és intelligens hálózatfejlesztéseire szánt összeg (255,87 helyett 84,6 Mrd forint), a lakossági napelemes rendszerek támogatásának (fűtési rendszerek elektrifikálása napelemes rendszerekkel kombinálva) tervezett összege (163,94 helyett 100,45 Mrd forint) is.

Mindez nem csak az importált fosszilis energiahordozók kiváltása szempontjából fontos. Az eddigieket kiegészítő, a RePower fejezetben látható, mintegy 1450 Mrd forint forrás elvesztése nem csak önmagában (pl. meg nem valósuló megújuló kapacitásokban) fog hiányozni. Az energiaszektor, a gazdaság és a közlekedés további zöldítéséhez szükséges beruházások (pl. hálózatfejlesztés, zöld gyártókapacitások) vesznek el vele, azaz a veszteség multiplikátor hatása is jelentős.

A REPowerEU vissza nem térítendő tagállami keretéből megvalósuló beruházások közül (10.1) törlésre került a "Villamos energia hálózatfejlesztés (klasszikus hálózatfejlesztési elemek DSO és TSO esetén)" feladat, helyette a *"REPowerEU célokhoz illeszkedő energetikai fejlesztések / Támogatási keret: 268,15 Mrd Ft / Az intézkedés tartalma az új,*

Gazdasági rezilienciaépítés c. komponensen keresztül kerül megvalósításra, az ott leírt részletek szerint." szöveg került be, a táblázaton kívül (262. o.), illetve a fejezetben a későbbiekben is a *"REPowerEU célokhoz illeszkedő energetikai fejlesztések"* feladatot említ. Erről azonban nem derül ki egyértelműen, hogy pontosan mit takar, 107-nél *"egyelőre nem meghatározható"*-ként említi, illetve pusztán az *"MFB tőkeemelés"*-hez köti.

Ennek megfelelően az új, "Gazdasági rezilienciaépítés" komponensből sem derül ki egyértelműen a tervezett intézkedéscsomag tartalma, a fejezet döntően mindössze a tőkejuttatás általános indoklását tartalmazza.